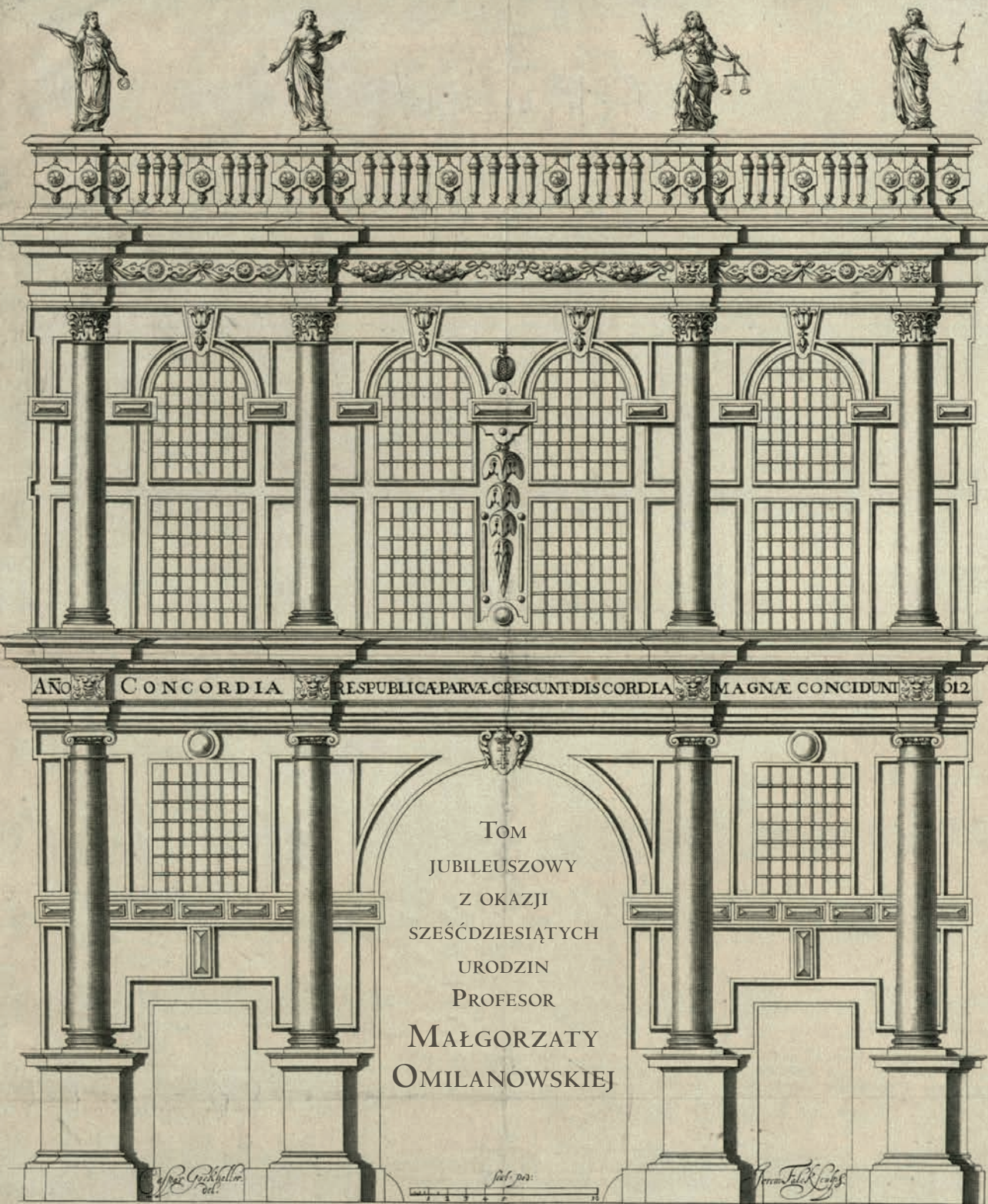

PORTA AUREA

19

PORTA AUREA

ROCZNIK INSTYTUTU HISTORII SZTUKI
UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO

19

TOM JUBILEUSZOWY Z OKAZJI SZEŚĆDZIESIĄTYCH URODZIN
PROFESOR MAŁGORZATY OMILANOWSKIEJ

REDAKCJA NAUKOWA:
DARIUSZ KONSTANTYNÓW, ANNA SOBECKA

GDAŃSK 2020

Tom jubileuszowy z okazji sześćdziesiątych urodzin prof. Małgorzaty Omilanowskiej

REDAKCJA NAUKOWA

Dariusz Konstantynów, Anna Sobecka

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Jacek Friedrich, Dariusz Konstantynów, Anna Sobecka, Tomasz Torbus

SEKRETARZ

Magdalena Staręga

RECENZENCI TOMU

Wojciech Bahus, Hanna Grzeszczuk-Brendel, Lars Olof Larsson, Anna Kostrzyńska-Miłosz, Mirosław Piotr Kruk, Grzegorz Krzywiec, Szymon Piotr Kubiak, Aleksandra Lipińska, Rafał Makala, Magdalena Mielnik, Dorota Piramidowicz, Bożena Steinborn, Andrzej Woziński, Antoni Ziemba, Marcin Zgliński, Tadeusz J. Żuchowski

REDAKCJA JĘZYKOWA

Joanna Wawrzyńczak-Urbanek, Regina Weninger (język niemiecki)

KOREKTY W JĘZYKU ANGIELSKIM

Magdalena Iwińska

SKŁAD I ŁAMANIE

PRACOWNIA

PROJEKT GRAFICZNY OKŁADKI

Katarzyna Moro, Maksymilian Biniakiewicz

OPRACOWANIE GRAFICZNE FRONTYSPISU I S. 9

Piotr Baldyga

Na frontyśpisie wykorzystano rycinę Jeremiasa Falcka, *Porta Lapidea*, 1649

Na s. 9 wykorzystano rycinę Jeremiasa Falcka, *Arcus Glorise et Pacis*, 1646

Publikacja sfinansowana z działalności statutowej Wydziału Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego

© COPYRIGHT BY

Institut Historii Sztuki Uniwersytetu Gdańskiego

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

Wydawnictwo nie ponosi odpowiedzialności z tytułu praw do reprodukcji zamieszczonych ilustracji

ISSN 1234–1533

*Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81–824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
wyd.ug.gda.pl, kiw.ug.edu.pl*

Spis treści

GRATULATIONES ET VOTA / 9

Część 1

MISTRZOWIE DAWNI – MISTRZOWIE NOWI / 33

Antoni Ziemba

Mistrzowie dawni. Szkic do dziejów dziewiętnastowiecznego pojęcia 35

Andrzej Woźniński

Co wspólnego ma Wniebowzięcie Marii z Ostatnią Wieczerzą, czyli o genezie formy i ikonografii późnośredniowiecznego obrazu ze zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu, albo o późnośredniowiecznych metodach tworzenia obrazów z użyciem grafik lub o przenikaniu sztuki Północy na Południe 57

Lars Olof Larsson

Dantiscum septentrionis, occidentis et totius orbis hodie emporium frequentissimum. Ægidius Dickmans großes Panorama von Danzig von 1617 77

Jacek Kołtan, Anna Sobiecka

Martwa natura Philippa Sauerlanda i narodziny nowoczesnej podmiotowości 96

Beata Lejman

O niebezpiecznych związkach sztuki i polityki na przykładzie „żywotów równoległych” Michaela Willmanna i Philipa Bentuma 114

Jacek Kriegseisen

Nieznany złotniczy znak miejski Gdańska z czwartej ćwierci XVII w. 135

Tadeusz J. Żuchowski

Wędrowki młodego Caspara Davida Friedricha. Rugia 141

Maciej Kraiński, Mirosław Piotr Kruk

Ikona św. Mitrofana z Woroneża w zbiorach Muzeum Tradycji Szlacheckiej w Waplewie 158

Dariusz Konstantynów

Gdynia i Żydzi w antysemickich rysunkach z prasy II Rzeczypospolitej 174

<i>Spis treści</i>	<i>Anda Rottenberg</i>	
	Kręte ścieżki feminizmu	192

Część 2
KONTEKSTY ARCHITEKTURY / 219

<i>Wojciech Bałus</i>		
	Space and Beholder in Nineteenth-Century Sacred Architecture	221

<i>Tomasz Torbus</i>		
	„Król się ślini na myśl o Gdańsku...” – cztery odsłony walki o symbole między miastem a władzą zwierzchnią z zamkiem krzyżackim w tle	231

<i>Magdalena Staręga</i>		
	Niezrealizowane projekty odbudowy kościoła w Oruni autorstwa gdańskiego architekta miejskiego Carla Samuela Helda	257

<i>Agnieszka Zabłocka-Kos</i>		
	„Hin sinkt der Wall, der alte Schutz, es fallen seine Stützen”. Ryska twierdza w XVI–XIX w. i jej defortyfikacja w 1857 r.	275

<i>Krzysztof Stefański</i>		
	Prace Konstantego Wojciechowskiego przy katedrze we Włocławku a koncepcja „stylu wiślano-bałtyckiego”	294

<i>Lechosław Lameński</i>		
	Pomnik i jego otoczenie. Przyczynek do dziejów budowy pomnika Adama Mickiewicza w Krakowie	311

<i>Rafał Makala</i>		
	Dwa kościoły. Budownictwo kultowe w międzywojennych Niemczech jako przestrzeń modernistycznych eksperymentów	325

<i>Piotr Korduba</i>		
	Polskie międzywojenne poradnictwo w zakresie wnętrz mieszkalnych jako obszar relacji niemiecko-polskich	347

<i>Hanna Grzeszczuk-Brendel</i>		
	Ciało ludzkie – ciało ludu w przestrzeni nazistowskiej	361